

Barn som anhöriga till föräldrar med missbruk m.m.

Bred nationell satsning
för ändamålsenligt stöd

SoS, FHI, SKL

Merike Hansson

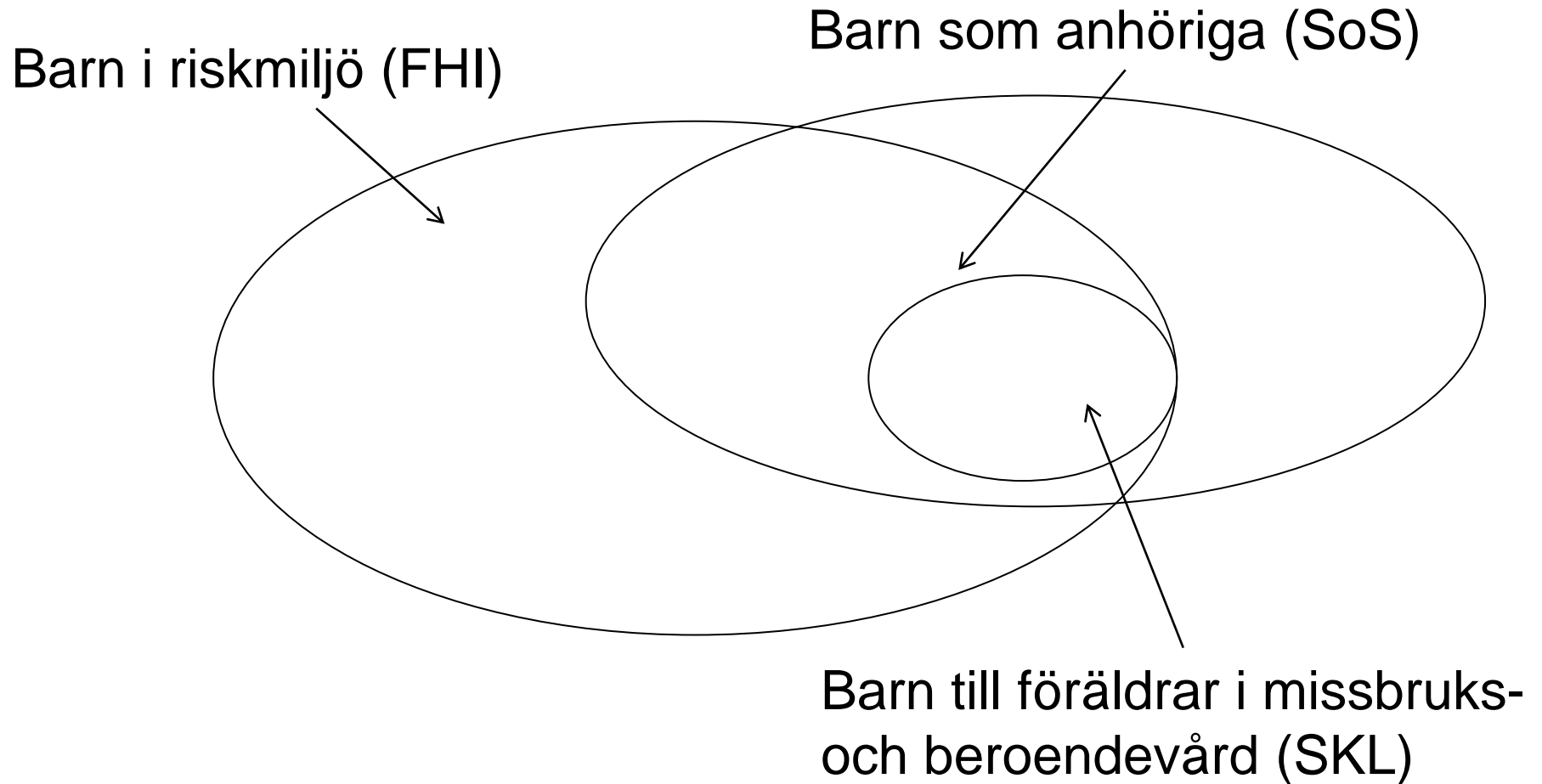
Regeringens ANDT-strategi

Mål 2: Skydda barn mot skadliga effekter av ANDT

1. Färre barn ska födas med skador orsakade av alkohol, narkotika, dopning eller tobak
2. Barn i familjer med missbruk, psykisk sjukdom eller psykisk funktionsnedsättning ska erbjudas ändamålsenligt stöd

Olika målgrupper ...

... gemensamt mål:

Nationellt utvecklingsarbete 2011–2014

”för **ändamålsenligt stöd** till barn och unga i familjer där föräldrar eller andra vuxna i barnets direkta närhet...”

- har missbruksproblem
- psykisk sjukdom eller funktionsnedsättning
- använder våld

+ för SoS:

- har allvarlig fysisk sjukdom eller skada
- oväntat avlider

Mycket är gemensamt

- Oro
- Familjehemligheter
- Tystnad och obesvarade frågor
- Ansvar
- Skuld
- Skam
- Föräldrars tillgänglighet
- Familjeklimat
- Vardag
- Flera svårigheter samtidigt

Grundläggande behov

- Adekvat information och svar på frågor
- Öppen kommunikation i familjen
= begriplighet och sammanhang
- Fungerande struktur i vardagen
- Förskola/skola, kamrater, läxläsning
- Stöd i övrigt nätverk
= trygghet

Eventuellt:

- Stöd i föräldraskap
- Samtals- eller annat direkt stöd till barn och unga
- Förstå att andra har liknande erfarenheter

Delprojekt

Övergripande

- Pilotregion/landsting – hela målgruppen
- Kartläggningar och kunskapsöversikter
- Utvärdering och uppföljning

Särskilda målgrupper

- Samordnade insatser i familjer med missbruk
- Ofödda och späda barn
- Barn som mister en förälder
- Föräldrar med neuropsykiatriska svårigheter

- Personal i förskola och skola

Fungerande strukturer

Pilotprojekt i en region och tre landsting 2012–2014

- Policy, handlingsprogram, fungerande rutiner, ansvariga, journalsystem, kompetens m.m.

Barn i familjer med missbruk

Samordnade insatser för barn och föräldrar i familjer med missbruk

- Utvecklingsarbete i 4–5 kommuner: Socialtjänstens barn- och ungdomsvård samt missbruks/beroendevård
 - upptäckt
 - allsidig utredning av barns behov, föräldrarnas förmåga samt faktorer i familj och miljö
 - insatser, metodutveckling för adekvat stöd till såväl barn och unga som föräldrar
 - systematisk uppföljning
- Stärkt barn- och föräldraperspektiv i missbruks- och beroendevården – fördjupningsutbildning (SKL)
- Mentorskap i föräldrarollen (SKL)

Ökad kunskap

Kunskapsöversikter

- Skador av missbruk under graviditet, diagnostisering
- Metoder för stöd till barn som anhöriga

- Konsekvenser av att växa upp i riskmiljöer (FHI)
- Främja barns sociala och känslomässiga färdigheter (FHI)

Kartläggningar

- Antalet barn som anhöriga + analys av konsekvenser
- Insatser för blivande och nyblivna föräldrar, späda barn
- Strukturer för stöd kring barn med förälder som avlider
- Läkemedelsmissbruk och föräldraskap

- Föräldrar i missbruks- och beroendevård och deras barn samt insatser (SKL)

Ökad kunskap

Uppföljning och utvärdering av metoder

- Stöd till systematisk uppföljning av insatser
- Utvärdering av metoder för stöd till barn som anhöriga
 - Beardslees familjeintervention och Föra barnen på tal
 - Barntraumateamet
- Utlysning – förebyggande insatser för barn och unga i riskmiljöer i samarbete med forskare (FHI)

Spridning och stöd till implementering

Nationellt kompetenscentrum Anhöriga

www.anhoriga.se

- Hemsida
- Nyhetsbrev
- Konferenser och seminarier
- Nätverk
 - Forskarnätverk
 - Professionella nätverk
 - Blandade lärande nätverk

Kontaktpersoner

SoS: merike.hansson@socialstyrelsen.se

FHI: annika.frykholm@fhi.se

SKL: gunborg.brannstrom@skl.se